

Prenumerata wynosi: Z przesyłką pocztową i odnośnieniem rocznie rub. 7.20— półrocznie rub. 3.60— kwartalnie 1.80,— miesięcznie 60 kop. Cena na numeru pojedynczego — 6 groszy.

Redaktora zastać można od 12 do 1 ej w południe i od 6 ej do 8 ej wieczorem.— Redakcja otwarta dzień i noc. — Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

ODDZIAŁY WŁASNE:

w Będzinie, ul. Słowiańska № 9. Telefonu № 184, w Dąbrowie ul. Klubowa w Strzeżymiech, Grodzcu, Zawierciu, Pogoniu, Orle № 2, — Tamże przyjmują prenumeratę „Iskry” i ogłoszenia.

ISKRA

Cena ogłoszeń: na 1-ej stronie za wiersz petitowy 60 kop., na III-ej stronie 30 kop., na stronie 4 ej — 20 kop. Nadesłane za wiersz garmentowy — 1 rub. Drobne ogłoszenia po 3 kop za wyraz. Załączenia 3 rub. od tysiąca.

Redakcja i Administracja mieszczą się pod № 3 przy ul. Krzywej w Sosnowcu — Telefon № 298. — Skrzynka pocztowa 183

Adres dla listów i depesz „Iskra” Sosnowiec.

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

wychodzi codziennie nie wyłączając świąt — pod kierunkiem W. Monsiorskiego.

Wojna europejska.

Telegramy.

Wojna na Zachodzie.

Na zachodnim terenie wojny.

BERLIN, 24 IX. (B. T. W.) Urzędowo donoszą z głównej kwatery wojskowej pod datą 23-go.

„Na prawem skrzydle armji zachodniej poza Oisą walka trwa. Francuskie próby oskrzydlenia armji nie miały powodzenia.

Na wschodzie przy lesie argońskim dzisiaj walk nie było.

Na wschód od Argonów zostało dzisiaj zdobyte Varennes. Atak trwa w dalszym ciągu.

Oddziały, działające przeciw linii fortów na południe od Verdun, odbiły zwycięsko ataki. Zdobyto jeńców, karabiny maszynowe i działa.

Ogień ciężkiej artylerji skierowany na forty Troyon, les Paroches, Camp des Romains i Lionville miał widoczne powodzenie.

W Lotaryngji francuskiej i na granicy Alzacji strażeprednie francuskie zostały w pojedynczych punktach odrzucone. Oczywiście rezultatu nie osiągnięto nigdzie.

W Belgji i na Wschodzie położenie bez zmiany.

Granat w kwaterze głównej angielskiej.

BERLIN, 24 IX.

Londyńskie „Daily News” donoszą z Chateau Thierry: „Wczoraj trwała uporczywa bitwa.

Ataki powtarzały się we dnie i w nocy.

Piechota niemiecka działała ustawicznie przeciw pozycjom francuskim i angielskim. Ataki były chwilami wypoczynku wśród ustawicznego, wstrząsającego nerwami, syku granatów, które leciały z poza wzgórek, za którym jedynie dym

unoszący się z armat, pozwalał przypuszczać obecność Niemców.

Kanonierzy niemieccy czynią postępy i oznaczają odległość z dokładnością coraz większą.

Wczoraj granat wpadł do kwatery głównej angielskiej i poczynił tam straszne spustoszenia. Sztab wyszedł cało. Zjednoczeni ponieśli olbrzymie straty. Zniszczyli oni trzy działa niemieckie

Ogień artyleryjski był tak straszny, że w szpitalach zabrakło miejsca dla rannych.

Bombardowanie Reimsu.

Katedra reimska.
(Według biura Wolffa).

„Rząd francuski oszczerezo puścił w świat wiadomość, że wojska niemieckie, bombardując Reims, wzięły za cel swoich pocisków słynną katedrę, co stanowiło nie było koniecznością strategiczną.

Reims jest fortecą, szczególnie ostatnimi czasy wzmożoną i oszańcowaną dla osłony obecnych pozycji francuskich, zdobyć więc tak ważnej ufortyfikowanej pozycji staje się koniecznością strategiczną

Wyższe władze wojskowe przed bombardowaniem Reimsu wydały stanowcze dyspozycje możliwego oszczędzania słynnej katedry reimskiej.

Jeżeli faktycznie prawdą jest, że podczas pożaru w Reims, wzniesionego od kal armatnich, ucierpiała katedra, to cała wina i odpowiedzialność za to spada na francuzów, którzy Reims uczynili fortecą i pod stawą operacyjną dla swej armji.

Niemcy muszą energicznie zaprotestować przeciw oszczere-

stwom, rzucanym na armję niemiecką, jakoby ona, tylko z pasji niszczenia, bez koniecznej potrzeby rajnowała zabytki przeszłości i pamiątki historyczne.

Opinia publiczna angielska najwyraźniej podziela zdanie Niemców, że francuzi ponoszą całkowitą odpowiedzialność za oszczerebek, przyezyniony katerze reimskiej.

Protest francuzów.

Rząd francuski rozestął do wszystkich mocarstw następujący protest:

„Wojska niemieckie, bombardując Reims, planowo kierowały swoje pociski na katedrę, stanowiącą świętość narodową i słynny zabytek historyczny. Nie mogą asprawić niszczenia katedry koniecznością strategiczną, niemcy tym wandalizmem dali dowód swej zaciętości i pasji niszczenia.

Rząd francuski uważa za swój obowiązek o haniebnym tym czynie zawiadomić rządy wszystkich państw i postawi Niemcy pod pręgiem opinji publicznej. Podpisat Deleasse”.

Lotnik nad Duesseldorfem.

BERLIN, 23 IX. „Daesseldorfer Zeitung” donosi: W pobliżu aerodroma z samolotu niemieckiego zrzucono dwie bomby.

Szkód, poza wybiciem wielu szyb, niema.

Odpowiedź Wilsona na skargę poselstwa belgijskiego.

Nie omyliliście się panowie w przekonaniu, że naród amerykański ukochał sprawiedliwość i pragnie przestrzegać prawa ludzkości.

Sprawia mi to wielki zaszczyt, że kraj wasz w obecnym czasie klęski zwrócił się do mnie, jako do kogoś, co również, jak reprezentowany przezeń naród, będzie gotów do obrony skarżącego się narodu.

Zajmę się poważnie zbadaniem przedstawionego mi przez wasze poselstwo protestu. Z pewnością nie żądacie panowie, bym w tej chwili uczynił więcej.

Proszę Boga, by się wojna jaknajprędzej skończyła. Wtedy nadejdzie dzień porachunku i państwa europejskie połączą się w celu ukarania czynów haniebnych i ich następstw.

Mocarstwa świata już usilowały usunąć bezprawia ze stosunków ludzkich, lecz taki porządek nie jest w rękach ludzkich.

Wojna z Rosją.

Ze wschodniej widowni wojny.

Z telegramu Kanclerza Rzeszy do ambasadora niemieckiego w Zurychu o położeniu w Prusach Wschodnich wynika:

„Armja Sazonowa, pobita zupełnie pod Tannenbergiem, zdołała ująć za Narew.

Armja nadniemeńska Rennenkampfa, która poniosła również wielką klęskę pod Instruciem, z trudnością zdo-

łała ująć za Niemen pod osłoną twierdz Olita i Kowno. Podług pobieżnych obliczeń w bitwach pod Tannenbergiem i przy jeziorach Mazowieckich zginęło 150 tysięcy Rosjan

Do obozów niemieckich przeprowadzono 200 tysięcy jeńców w tej liczbie 5 tysięcy oficerów.

Ogólna liczba jeńców przenosi 300 tysięcy, z których więcej niż połowę stanowią Rosjanie. Zdobyto przeszło 2 tysiące dział”.

łała ująć za Niemen pod osłoną twierdz Olita i Kowno.

Podług pobieżnych obliczeń w bitwach pod Tannenbergiem i przy jeziorach Mazowieckich zginęło 150 tysięcy Rosjan

Do obozów niemieckich przeprowadzono 200 tysięcy jeńców w tej liczbie 5 tysięcy oficerów.

Ogólna liczba jeńców przenosi 300 tysięcy, z których więcej niż połowę stanowią Rosjanie. Zdobyto przeszło 2 tysiące dział”.

Wojna na morzu.

Francuzi na Adrjatyku.

WIEDEŃ, 24 IX. Z austriackiej głównej kwatery donoszą pod datą 22 IX: 19 września oddział floty francuskiej, składający się z kilku pancerników i torpedowców akazał się przed Pelagiosą na morzu Adrjatykiem.

Na tej skalistej wyspie znajduje się tylko latarnia morska, oraz stacja meteorologiczna.

Ludność wyspy stanowi służba latarni i stacji.

Francuzi, zniszczywszy latarnię morską, oraz stację meteorologiczną, i zabrawszy żywność, znajdującą się w niewielkiej ilości, odplynęli w kierunku południowym.

Misja marynarska angielska w służbie rosyjskiej.

BERLIN, 23 września. „Frankfurter Zeitung” donosi z Konstantynopola: Misja marynarska angielska, która przed kilka dniami porzuciła służbę turecką, otrzymała rozkaz udania się do Sewastopola i wstąpienia do służby rosyjskiej.

W Sewastopola jest wielo

liczby angielskich, z których kilka wstąpiło do marynarki rosyjskiej przed wybuchem wojny.

Odwolanie admirała.

Londyńskie biuro prasowe, donosi, że dowódcą floty angielskiej na morzu Śródziemnym, wiceadmirał Troubridge, został odwołany i że wdrożono śledztwo w celu wyjaśnienia, w jaki sposób zdołał ująć się Messyny krążowce niemieckie „Goeben” i „Breslau”.

Kontrola nad okrętami amerykańskimi.

BERLIN, 24 IX. Kopenhaski „Tidende” donosi z Londynu: Anglja w związku z operacjami floty niemieckiej w Indiach Wschodnich wydała rozkaz kontrolowania okrętów amerykańskich, czy te wbrew neutralności nie zaopatrują krążowców niemieckich w prowiant i materiały wojenne.

Na Bałkanach.

Odparcie najazdu serbskiego na Sławonję.

WIENIĘ 25 IX (B. T. W.) „Südslavische Korespondenz“ donosi z Esseg: „Urzędowa gazeta „Drau“ opisuje najazd serbski na Sławonję, który się skończył zupełną klęską serbów.

Pole bitwy zostało zasłane trupami serbów. Pozwoliłszy wejść serbom do Sławonji, by ich tu doszczętnie wytępić.

Serbowie weszli tu w siele najmniej 30 tysięcy i okopali się w kanałach i lasach.

Wojsko austriackie napało serbów pod Jakową i zadało im straszliwą klęskę.

Działa zebrały straszne żniwa. Zabrano 7 tysięcy jeńców. Tysiące rannych leżało naokół. Wielu serbów poniosło śmierć w Sawie.

Syrmja jest zupełnie oswobodzona od serbów“.

KRONIKA WOJENNA.

Ochrona arcydzieł sztuki w Paryżu.

Rząd francuski przedsięwziął nadzwyczajne środki w celu ochrony arcydzieł sztuki, znajdujących się w Louvrze. A więc przedewszystkiem „Monę Lizę“ przetransportowano do Tuluz, dokąd również wysłano i „Venus Milo“.

Słynny obraz Veronesa „Gody w Kanie“ nie mógł ze względu na wielkie rozmiary obrazu być transportowany, więc zadowolono się urządzeniem kosztownego pancera, który ma ochronić arcydzieło to od kul nieprzyjacielskich.

Spora kosztownych dzieł plastycznych zabezpieczono w ten sposób, że całkowicie je zamurowano.

Przeszło 800 sztuk płócien pierwszorzędnej wartości jednej nocy przewieziono w absolutnie pewne miejsca. Okna Luwru i wszystkich innych muzeów szczelnie zamurowano.

misji żywnościowej, która — przypuszczając należy — zechce uspokoić wzburzoną opinię, której bardzo lekkiem echem jest artykuł obecny.

(r.)

Posiedzenie rady okręgowej. Dziś o godzinie 3 po południu w sali resursy w Dąbrowie odbył się pierwsze posiedzenie rady okręgowej Zagłębia.

Zakładnicy. Jak donosi „Kur. Szański“, w ostatnich dniach sprowadzono znowu do Mysłowic kilka osób z Zagłębia, które służyć mają władzy wojskowej jako zakładnicy.

Komisja pośrednictwa pracy podaje do wiadomości, że potrzebuje natychmiast 4 zdolnych dróżników. Brukarze powinni też natychmiast zgłosić do się Komisji pośrednictwa pracy (Warszawska 6) od 10—12 i od 3—5.

Sekcja pomocy dla ubogich przy Tow. dobroczynności chrześcijańskim poleca osobom, poszukującym szwaczek i krawcowych pp. Janinę Bałago, ul. Wiejska 24 i Helenę Ostrowską, Pogoń Bracka 18. Zapłała według uznania.

Aresztowanie żołnierza. Po między Sosnowcem a Szopienicami, władze pruskie ujęły żołnierza rosyjskiego w pełnym mundurze. Według wszelkiego prawdopodobieństwa jest to zbieg, który błąkał się już od kilku tygodni.

Laboratorium Kozielskiego analizuje wodę, węgiel, rudę, metale, tłuszcz, czo, artykuły spożywcze, mocznik etc. Sosnowiec, Główna 22, telefon 365.

Z Będzina.

—o—

Sprawa o kradzież. Wczoraj w komendaturze milicji, delegacji rady miejskiej, pod przewodnictwem p. o. komendanta milicji, p. Trennera, z sekretarzem, p. Baryniem, sądzili sprawę o kradzież kosztowności u p. Sztrubla. Po przeprowadzonym śledztwie i wysłuchaniu świadków, oskarżonych i poszkodowanych wydano wyrok następujący:

Stanisława Iwańskiego, Stanisława Rubika, Szyję Szustera i Wincentego Sznajdera skazano na pół roku obostrzonego więzienia.

Icka Hersza Prajzera, jako niepełnoletniego, na 4 miesiące więzienia i paserkę, Józefę Sznajdrową, na 300 rubli kary lub 3 miesiące więzienia.

Oprócz tego skazano wszystkich obwinionych solidarnie na zapłacenie p. Sztrublowi 105 rubli odszkodowania za brakujące rzeczy oraz koszty sądowe.

Powyższy wyrok nie podlega apelacji.

Dr. B. Budzyński

Weneryczne, skórne, wewnętrzne — Starososnowiecka 14. — Telefon 345.

Od 4 - 7. po południu.

Z Warszawy.

Nóż wyszedł z użycia. Jak do wodzą raporty Pogotowia w Warszawie od początku sierpnia, więc z górą przez półtora miesiąca zdarzyło się zaledwie kilka bójek, w których użyto noży; liczba podobnych wypadków nie przekroczyła dziesięciu.

W latach ubiegłych, zwłaszcza w porze letniej, notowano średnio po trzy do czterech rozpraw nożowych dziennie. W noc sobotnie, w niedzielę, święta i poniedziałki bywało ich czasem po dwadzieścia.

Przypisać to należy bezwarunkowo zamknięciu sklepów monopolowych i piwiarni, których większość potajemnie handlowała wódką, oraz trzeciorzędnych szynkowni na przedmieściach.

Oświadczenie wodza legionów polskich.

—o—

W Dąbrowie i Zawierciu ukazały się w dniach ostatnich zawiadomienia o otworzeniu komisarjatów wojsk polskich.

Równocześnie komendant legionów, generał Baczyński, zawiadamia, iż zniósł wszelkie komisarjaty wojsk polskich rządu narodowego, które powstały w niektórych miejscowościach Królestwa Polskiego.

Generał Baczyński ogłasza co następuje:

„Po dzień sformowania I-go legionu polskiego utworzono w kilku miejscowościach organa komisarjatów wojsk polskich rządu narodowego.

Z chwilą objęcia komendy I-go legionu, t. j. z datą zaprzysiężenia legionu w Krakowie i Kielcach znoszę wyżej wskazane, jakoteż wszelkiego rodzaju tym podobne organy, oznajmiając, że te nie mają nic wspólnego z wojskami I-go legionu polskiego.

I-szy legion polski jest organizacją jedynie i wyłącznie wojskową, dozwoloną i prawną i podlegającą rozkazom c. i k. naczelnej komendy armji. Innych wojsk polskich nie ma.

W miejscowościach, gdzie tego okaże się potrzeba, zastrzegam sobie wyłączne prawo ustanawiania odnośnych organów, które z zachowaniem przynależności do I-go legionu będą miały obowiązek przestrzegania jego interesów wojskowych.

Jako instytucja wojskowa, I-szy legion polski nie ma żadnego związku z tajnym rządem narodowym, który wedle uchwał naczelnego komitetu narodowego przestał istnieć z dnem 16 sierpnia r. b.

Z różnych stron.

—o—

Burze i śnieżyce w górnych Włoszech.

W wysoko położonych miejscowościach Górnych Włoch, a mianowicie w okolicach Ankony od kilku dni sroży się straszna burza ze śnieżyką. Śnieg pokrył powierzchnię na 30 ctm.

We Florencji temperatura spadła do 2 niżej zera.

Samobójstwo Guido Fusinato

W tych dniach zmarł śmiercią samobójczą w posiadłości swej w prowincji Vicendes były minister włoski, profesor prawa międzynarodowego i czynny członek sądu rozjemczego w Haadze, Guido Fusinato.

(Zmarły profesor był jednym z najpopularniejszych i najznakomitszych parlamentarzystów włoskich i piastował kilkakrotnie teki ministerjalne. Przyp. Red.)

Dr. Paweł Broniatowski

Częstochowa, Nowy Rynek 3, Telefon № 34.

Choroby skórne, włosów, płciowe, weneryczne i Kosmetyka lekarska. Przyjmuje od 9 — rano i od 3 — 8 po połud. Panie od 2 — 3 po południa Stosuje wśródzynie wstrzykiwanie SALWARSANU (Hata 606 914) i badanie krwi.

Potrzebne od 3 do 5 pokoiów z wygodami Oferty w redakcji pod 200.

Gabinet mechano-elektro-termo-terapeutyczny

D-ra M. WOŁKOWICZA

SOSNOWIEC, Targowa 8. — Telefon 140.

Leczenie chorób serca i zwapnienia naczyń.

Leczenie chorób kości, stawów, mięśni i nerwów.

D'Arsonwalizacja. Diatermja. Elektroliza. Galwanizacja. Faradyzacja. Masaż. Mechanoterapia.

Godziny przyjęć: 9 — 11 rano i 5 — 7 po południu.

Szkło wodne, karbolineum i wszelkie artykuły techniczne

poleca **Tow. „Ageya“** Główna 20 Sosnowiec.

Fridtjof Nansen o wojnie obecnej.

—o—

Według otrzymanych z Chrystianji wiadomości, słynny podróżnik Nansen, wygłosił od czyt. trzeci następujący:

Nie jest to wojna ostatnia. Mylili się ten, ktoby sądził, że po tej wojnie zmieniła się stosunki między państwami.

Świat jeszcze nie zaszedł tak daleko.

Koniec jednej wojny będzie początkiem innej.

Musimy się na to przygotować.

Rozbrojenie jest mrzonką. Jeżeli nie zrozumimy mocy rzeczywistości, nie jesteśmy godni miana naroda.

Dla Niemców przemarsz

przez Belgję i złamanie neutralności jej był dziełem koniecznej konieczności.

Jakież jest położenie nasze, norwęgów? Jeżeli nie gorzej jak belgów, to w każdym razie nie lepsze.

Krajowi naszemu takie samo grozi niebezpieczeństwo.

Przy wybrzeżach norweskich mogą być i maszą od być się rozstrzygające bitwy morskie.

Posiadamy porty, które zbyt będą ważnymi punktami dla stron walczących.

Musimy się przygotować. A czyż jesteśmy przygotowani?

Dziękuję prorokom pokoja przygotowali się źle.

Musi w nas nowy duch wstąpić.

Jeżeli teraz się nie naczę-

my, to się nigdy naczęć nie zdolamy, bo będzie za późno.

Musimy się zapewnić, że przystość nasza w naszym będzie spoczywała rękach.

Część postęp i dążności pokojowe, lecz jakąż korzyść z nich odnieść zdolamy, jeżeli kraj naszego obroni nie będziemy mogli?

Żądamy więc zbrojenia się jaknajsilniejszego zarówno wojska, jak marynarki, byśmy nie utarli walec, którą prawdopodobnie podjąć będziemy zmuszeni.

Nasi synowie nie powinni być wysłani nad granicę niedostatecznie przygotowani.

Żądamy akcesu do polityki silnych mocarstw pokoja.

Nie chcemy dalej nosić marki naroda, który stoi poniżej przeciwności.